

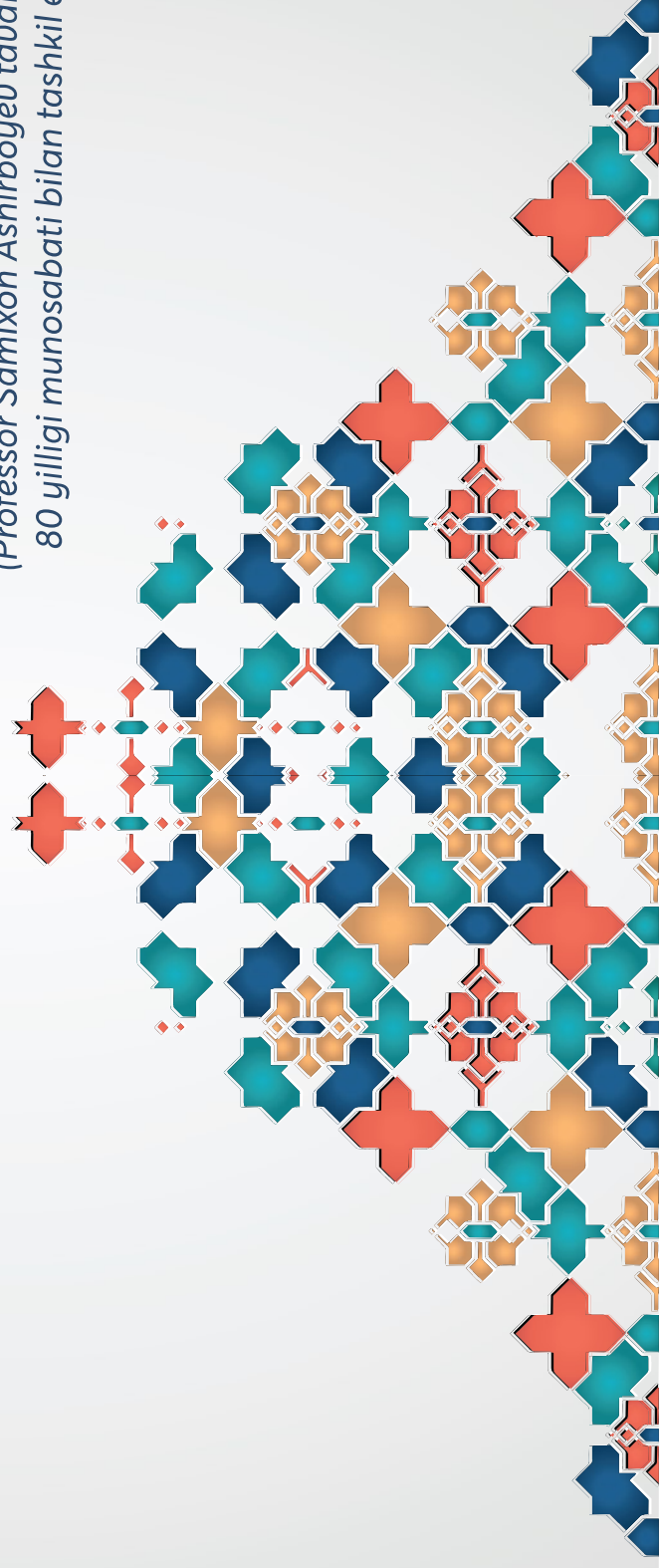

“O‘ZBEK FOLKLORI VA SHEVALARI TADQIQOTLARI: AMALIYOT, METODOLOGIYA, YANGICHA YONDASHUV”

mavzusidagi xalqaro ilmiy-nazariy
konferensiya materiallari

2026-yil 23-may

*(Professor Samixon Ashirboyev tavalludining
80 yilligi munosabati bilan tashkil etilgan)*

“O‘zbek folklori va shevalari tadqiqotlari: *amaliyot, metodologiya, yangicha yondashuv*” mavzusidagi xalqaro ilmiy-nazariy konferensiya materiallari
/ Mas’ul muharrir: Sh.Sirojiddinov. – Toshkent, 2026. bet.

Mas’ul muharrir:
Shuhrat Sirojiddinov
filologiya fanlari doktori, akademik

Tahrir hay’ati:

Normurodova N.Z. filologiya fanlari doktori, professor;
Jabborov N.A. filologiya fanlari doktori, professor;
Ashirboyev S. filologiya fanlari doktori, professor;
Tilavov A.X. filologiya fanlari nomzodi, dotsent;
Xidraliyeva Z.R. filol. fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b.;
Aliqulova H.Q. filol. fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), katta o‘qituvchi;
Turdialiyev A.X. filol. fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b.;
Alimardanov E.I. filol.fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), kattao‘qituvchi;
Qodirov U.A., katta o‘qituvchi.

Ushbu to‘plamda Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat O‘zbek tili va adabiyoti universitetida 2026-yil 23-mayda o‘tkazilgan **“O‘zbek folklori va shevalari tadqiqotlari: *amaliyot, metodologiya, yangicha yondashuv*”** mavzusidagi xalqaro ilmiy-nazariy konferensiya materiallari hamda filologiya fanlari doktori, professor Samixon Ashirboyevning tabarruk yoshi munosabati bilan yo‘llangan tabriklar o‘rin olgan.

To‘plam materiallaridan filolog mutaxassislar, ilmiy tadqiqotchilar, magistratura va bakalavriat talabalari, shuningdek, keng o‘quvchilar ommasi foydalanishlari mumkin. Maqolalar sifati, mazmuni va haqiqiyliги uchun muallifning o‘zi javobgar hisoblanadi.

3	Doç.dr. Gatibe Çingiz Kızı MAHMUDOVA, Türkmen ve Azerbaycan Dillerinde Dinî İnançları ve Halk İnançlarını Yansıtan Leksik Birimler 10.52773/tsuull.conf.2026.23.05/TREX3784	104
4	Dr. Dok. Aytac ZEYNALOVA, Azerbaycan şairi aliğa vahid'in şiirinde klasik geleneğin yeri ve çağdaş poetik arayışlar 10.52773/tsuull.conf.2026.23.05/OSYF6928	108
5	Fariza ŞAHBAZOVA, Hindistan ingilizcesi: hint dillerinden alıntılar ve etnokültürel sözcükler 10.52773/tsuull.conf.2026.23.05/GUYV4923	111
6	Doç. Oktay SAMEDOV, Aktualnye problemy ispolzovaniya folklora v obuchenii russkomu yazыku kak inostrannomu 10.52773/tsuull.conf.2026.23.05/CZWG9473	118
7	Dots. Aytən CƏFƏROVA, Folklorda “Bir” sayinin simvolikasi (Azərbaycanın Naxçıvan bölgəsinin folklor nümunələri əsasında) 10.52773/tsuull.conf.2026.23.05/KXYG1765	120
8	Dr., Zhumagali İBRAGİMOV, The phonetic and morphological structure of the “kudretnâme” text 10.52773/tsuull.conf.2026.23.05/YSHG6742	122
9	Gunel AHMADOVA, Cause and effect in language 10.52773/tsuull.conf.2026.23.05/CJJJ6033	132
10	Sekine ALIYEVA, Türkiye türkçesi ile azerbaycan türkçesinin göyçe ağızları arasında ortak leksik birimler 10.52773/tsuull.conf.2026.23.05/DAOB6191	136
11	Leyla PIRIYEVA, Informational load of the text and parcelling 10.52773/tsuull.conf.2026.23.05/YDQR1329	139
12	Dilber CAMALI, Qadimgi turkiy yozma odgorliklarda ravishlarning tuzilish turlari 10.52773/tsuull.conf.2026.23.05/BNWA2284	142
13	Əlnara YaXYaEVA, Arxaichnye deerichastnye suffiksy v yazыke shaxa ismaila xatai 10.52773/tsuull.conf.2026.23.05/NJFL4673	147
14	Pərvin BAYRAMOVA, Linguistic-pragmatic factors in effective communication 10.52773/tsuull.conf.2026.23.05/FJVD3339	151
15	Meryem HAMİŞOĞLU, First dictionary of Turkish «Devoni lug‘atit-turk» plant names in Uzbekistan Turkish 10.52773/tsuull.conf.2026.23.05/GOXC3737	154
16	Rugiyte KARAKOÇ, Diyaloglarda basit cümlelerin amaç ve anlamına göre türleri 10.52773/tsuull.conf.2026.23.05/TKKE6177	162
17	Sh. Ə. NAGIEVA, Koncept vremeni v yazыke i ego vyrazenie v paremiyax 10.52773/tsuull.conf.2026.23.05/UQAH7603	165
18	Arzu İSGENDERZADE, Qaray (karaim) turk tili: lingvistik xususiyatlari va yozuv an'anasi	170
19	Böyükxanim ƏSGƏROVA,	173

**HINDISTAN İNGİLİZCESİ: HINT DİLLERİNDEN ALINTILAR VE
ETNOKÜLTÜREL SÖZCÜKLER
INDIAN ENGLISH: LOANWORDS FROM INDIAN LANGUAGES AND
ETHNOCULTURAL VOCABULARY**

Fariza ŞAHBAZOVA,

Filoloji bilimler doktoru (Felsefe Doktoru), doçent

Azerbaycan Devlet Ekonomi Üniversitesi

ORCID: 0000-0002-0928-9643

10.52773/tsuull.conf.2026.23.05/GUYV4923

Özet. Bu makalede Hindistan İngilizcesinin (Indian English) leksik sisteminde Hint dillerinden yapılan alıntıların ve etnokültürel sözcüklerin rolü, hem lingvokültürolojik hem de sosyodilbilimsel yaklaşımlar çerçevesinde ayrıntılı biçimde ele alınmaktadır. İngilizcenin Hindistan coğrafyasında uzun süreli tarihsel temaslar sonucunda işlevselleşmesi, bu dil varyantının yalnızca bir iletişim sistemi olarak değil, aynı zamanda çok katmanlı kültürel etkileşimin ürünü olarak ortaya çıkmasına neden olmuştur. Hindistan İngilizcesi, farklı etnik grupların, dinî geleneklerin ve sosyal yapıların dilsel yansımalarını bünyesinde barındıran dinamik bir sistemdir. Hintçe, Urduca, Bengalce, Tamilce, Telugu ve diğer bölgesel dillerden İngilizceye geçen leksik birimler, özellikle gündelik yaşam, dinî pratikler, sosyal ilişkiler, yönetim sistemi, yemek kültürü ve geleneksel yaşam biçimleri ile ilgili kavramları ifade etmektedir. Bu kelimeler arasında “guru”, “karma”, “curry”, “bazaar”, “pundit”, “pajamas”, “yoga” gibi örnekler hem yerel kültürü yansıtan hem de uluslararası İngilizceye entegre olmuş önemli dil birimleridir. Bu tür sözcükler çoğunlukla hedef dilde tam karşılık bulunmaması nedeniyle doğrudan alıntı (transliterasyon) yoluyla aktarılmakta ya da zamanla anlamsal genişleme ve kültürel uyarlama süreçlerinden geçmektedir. Araştırma kapsamında, etnokültürel alıntıların Hindistan İngilizcesinde yalnızca adlandırma işleviyle sınırlı kalmadığı, aynı zamanda toplumsal kimlik inşasında, kültürel aidiyetin korunmasında ve kolektif hafızanın aktarılmasında önemli bir rol oynadığı ortaya konulmaktadır. Bu bağlamda Hindistan İngilizcesi, farklı kültürlerin kesişim noktasında gelişen hibrit bir dil sistemi olarak değerlendirilmektedir. Hint dillerinden gelen leksik unsurlar Hindistan İngilizcesinin hem yapısal hem de anlamsal zenginliğini artırmakta, aynı zamanda bu dil varyantını küresel İngilizce içinde özgün ve kültürel açıdan anlamlı bir konuma taşımaktadır.

Anahtar kelimeler: Hindistan İngilizcesi, leksik alıntılar, etnokültürel sözcükler, lingvokültüroloji, dil ilişkileri, kültürel kimlik ves.

Annotation. This article examines in detail the role of loanwords from Indian languages and ethnocultural words in the lexical system of Indian English, within the framework of both lingocultural and sociolinguistic approaches. The functionalization of English in the Indian subcontinent as a result of long-term historical contacts has led to this language variant emerging not only as a communication system but also as a product of multi-layered cultural interaction. Indian English is a dynamic system that incorporates the linguistic reflections of different ethnic groups, religious traditions, and social structures. Lexical units that have passed into English from Hindi, Urdu, Bengali, Tamil, Telugu, and other regional languages express concepts related to daily life, religious practices, social relations, governance systems, food culture, and traditional lifestyles. Examples of these words, such as “guru,” “karma,” “curry,” “bazaar,” “pundit,” “pajamas,” and “yoga,” are important linguistic units that both reflect local culture and have been integrated into international English. Such words are often transferred through direct

transliteration due to the lack of exact equivalents in the target language, or they undergo processes of semantic expansion and cultural adaptation over time. This research reveals that ethnocultural loanwords in Indian English are not limited to naming functions but also play a significant role in the construction of social identity, the preservation of cultural belonging, and the transmission of collective memory. In this context, Indian English is considered a hybrid language system that developed at the intersection of different cultures. Lexical elements from Indian languages enhance both the structural and semantic richness of Indian English, while also giving this language variant a unique and culturally significant position within global English.

Key words: *Indian English, lexical loanwords, ethnocultural words, linguistic and cultural culture, language relations, cultural identity, etc.*

Giriş

Hindistan İngilizcesi, tarihsel olarak İngiliz sömürgeciliğinin etkisiyle şekillenmiş, ancak zaman içinde Hint alt kıtasının çok dilli ve çok kültürlü yapısı içinde özgün bir varyant hâline gelmiştir. Bu dil çeşidi yalnızca İngilizcenin Hindistan'da kullanılan bir formu değil, aynı zamanda Hint dillerinin (Hindi, Bengalce, Tamilce, Telugu, Marathi ve diğerleri) güçlü etkisi altında gelişen dinamik bir iletişim aracıdır. Hindistan İngilizcesi, söz varlığı açısından özellikle Hint dillerinden alınan çok sayıda kelimeyi bünyesine katmış ve bu sayede etnokültürel bir zenginlik kazanmıştır. Bu çalışmanın temel odağı, Hindistan İngilizcesinde yer alan Hint dillerine ait alıntı kelimeler ve etnokültürel sözcüklerdir. Bu tür kelimeler genellikle yerel yaşam biçimini, gelenekleri, dini inançları, sosyal yapıyı ve gündelik kültürü yansıtan kavramlardan oluşur. Örneğin “curry”, “guru”, “pundit”, “bungalow”, “pajamas” gibi kelimeler hem Hint kültürünün dünyaya açılan penceresi olmuş hem de İngilizce söz varlığına kalıcı olarak yerleşmiştir. Hindistan İngilizcesi, sadece kelime düzeyinde değil, aynı zamanda anlam genişlemesi ve kültürel çağrışımlar bakımından da dikkat çekicidir. Hint dillerinden geçen sözcükler, çoğu zaman kendi kültürel bağlamlarını da beraberinde taşımaktadır. Bu durum, dilin yalnızca bir iletişim aracı değil, aynı zamanda kültürel kimliğin taşıyıcısı olduğunu göstermektedir. Hindistan İngilizcesi, Hint dillerinin zengin söz varlığı ile İngilizcenin küresel yapısını birleştiren özgün bir dil varyantıdır. Bu nedenle Hint dillerinden alınan sözcüklerin incelenmesi, hem dilbilimsel hem de etnokültürel açıdan önemli katkılar sunmaktadır ve bu alan, modern dil çalışmalarında giderek daha fazla ilgi görmektedir.

Hindistan ya da resmî olarak kabul edildiği şekliyle Hindistan Cumhuriyeti, nüfusu bir milyarı aşan dünyanın en büyük ülkelerinden biridir. Bunun yanı sıra Hindistan devleti, yüzyıllar boyunca şekillenmiş bir tarihe ve günümüze kadar korunmuş geleneklere sahiptir. Hindistan'da yaşayan insanların çokluğu ve belirli tarihî olaylar, bu bölgede çok sayıda halkın yerleşmesini beraberinde getirmiştir. Geçmişte bu halklar ve milletler arasında yaşanan çatışmaların tarihi üzerine çok şey söylenebilir; ancak burada dikkati başka bir konuya yöneltmek daha uygun olacaktır. İngilizce konuşanların sayısının nasıl belirlendiğine bağlı olarak Hindistan, dünyadaki en büyük ya da ABD'den sonra ikinci en büyük İngilizce konuşulan ülke olarak kabul edilmektedir. İngilizce dil yeterliliğinin kalitesi açısından ise Hindistan, 2019 yılında Asya'da Singapur, Malezya ve Filipinler'den sonra dördüncü sırada yer almıştır [9].

Hint ve İngilizce dillerinin öğretimi, eyaletlerin ve birlik topraklarının büyük çoğunluğunda zorunludur. Daha önce de belirtildiği gibi, İngilizce eğitim veren okulların sayısı giderek artmaktadır. 1977 yılında ortaokul öğrencilerinin %5'inden azı İngilizce eğitim alırken, 1992 tarihli Beşinci Tüm Hindistan Eğitim Araştırması'na göre ortaokulların %13,2'si İngilizceyi eğitim dili olarak kullanmaktaydı. İkinci öğretim dili olarak İngilizce, kırsal ortaokulların %57'sinde, kentsel ortaokulların ise %51'inde sunulmaktadır. Yukarıda sıralanan bu etkenler, Hindistan'da çok dillilik olgusunun gelişmesine de katkı sağlamıştır. Dilbilimcilerin verilerine

göre Hindistan’da 15 resmî dil, 300’den fazla küçük dil ve yaklaşık 3000 lehçe bulunmaktadır [13, s.96].

Büyük Britanya’dan tam bağımsızlığın elde edilmesinden (1947) ve ülkede sömürge rejiminin ortadan kaldırılmasından sonra, o dönemde Mahatma Gandhi’nin liderliğindeki Hindistan hükümetinin politikasının temel yönü; tüm vatandaşların yasa önünde eşitliğinin sağlandığı, ırk, kültür ve özellikle dil temelinde ayrımcılığın olmadığı birleşik ve güçlü bir devletin kurulması olarak ilan edildi. Resmî dil olarak Hindistan’ın en yaygın dillerinden biri olan Hintçe kabul edildi; oysa bu dil ülke nüfusunun yalnızca %40’ı için ana dildir. İngilizce de dışlanmadı: ona, Hintçeye geçiş için gerekli süre boyunca Hintçe ile birlikte kullanılabilecek geçici bir resmî dil statüsü verildi.

Ancak bu dil politikası ciddi zorluklarla karşılaştı ve sonuç olarak keskin dilsel ve millî çatışmalara yol açtı. Tüm bunlar, Hindistan’da dil sorununun günümüzde yasal düzeyde düzenlenen bir mesele olduğunu göstermektedir. Okullarda ders yükünün adaletsiz dağılımı sorununu çözmek amacıyla “üç dil formülü” (TLF, Three Language Formula) adı verilen bir mekanizma geliştirilmiştir. Bu mekanizmanın, ulusal birliğin güçlenmesine katkı sağlaması ve öğrenciler için eğitim dili seçiminde çeşitlilik oluşturmaya amaçlanmıştır.

Hazırlanan formül şu kurallara dayanmaktadır: nüfusunun ana dili Hintçe olmayan bölgeler, eğitim programlarına öncelikle bölgesel dili, ardından Hintçe ve İngilizceyi dahil etmelidir. Hintçenin temel dil olduğu bölgelerde ise programda Hintçe ve İngilizcenin öğrenilmesi öngörülmekte, üçüncü dili ise öğrenciler kendileri seçmektedir. Ancak bu modelin pratikte uygulanması çeşitli zorluklar doğurmaktadır. Bunun nedeni, birçok bölgenin bu formülü uygulamayı reddetmesidir. Örneğin, ana dili Hintçe olan eyaletler hükümetin belirlediği kurallara uymamakta ve bölgesel dillerin öğretilmesinde ısrarcı olmamaktadır; bunun sonucunda ise bölgesel dillerin konuşulduğu bazı eyaletlerde ters bir süreç gözlemlenmektedir [11].

Ayrıca belirtmek gerekir ki, Hindistan’ın ekonomik ve bilimsel potansiyeli arttıkça İngilizcenin etkisi de artmaktadır: İngilizce, elit bir statüden kademeli olarak genel kullanıma geçerek eğitim, kitle iletişim araçları, ulusal edebiyat ve hatta gayriresmî iletişim alanlarına yayılmaktadır [3]. Bu durum, Hindistan’da baskın olan iki dil — Hintçe ve İngilizce — arasındaki karşılıklı ilişkiden söz etmeye imkân vermektedir. İngilizce ile Hintçenin etkileşimi, çok sayıda araştırmacının inceleme konusu olmuştur. Bu araştırmacılar arasında küreselci dilbilimci Braj Kachru [5] özellikle öne çıkmaktadır; kendisi İngilizcenin yayılma derecesini ve bunun diğer dillere etkisini açıklayan bir kuram ileri sürmüştür. Bu bağlamda onunla aynı doğrultuda çalışan Larry Smith, Michael Halliday [2], Yamuna Kachru [4] ve diğer dilbilimciler de anılabilir; söz konusu araştırmacılar, özellikle İngilizce–Hintçe örneği üzerinden dil temasları kuramlarını derinlemesine incelemişlerdir. Bu çalışmalar sayesinde Hindistan İngilizcesi, diğer yeni İngilizce varyantlarıyla birlikte bağımsız bir varyant olarak kabul edilmiştir. Dil temasları, yani linqvokontaklar problemi yerel araştırmacılar tarafından da incelenmiştir: Zinaida Proshina [14] linqvokontaktoloji meseleleriyle ilgilenmiş, dilbilimci ve çevirmen Zoya Dymshits [12, s.110] ise Hintçeyi ve ona yönelik çeşitli etkileri ayrıntılı biçimde ele almıştır. Tüm bunlar, konunun bilimsel çevrelerde güncelliğini koruduğunu göstermektedir.

Bu dillerin karşılaştırılması ve karışması sonucunda “Hinglish” olarak adlandırılan bir dil biçimi ortaya çıkmıştır. Hinglish, Hintçe ile İngilizcenin birleşiminden oluşmakta ve ülke genelinde çok çeşitli alanlarda yaygın olarak kullanılmaktadır. Araştırmacılara göre yaklaşık 350 milyon Hindistan sakini bu dili konuşmakta ya da kullanmaktadır [1]. Hindistan İngilizcesi ya da Hinglish, söz varlığı bakımından zengin olup, konuşma Hintçesinin temel özelliklerini resmî İngilizcenin unsurlarıyla birleştiren bir dil formudur. Hinglish daha çok sinema endüstrisinde ve televizyonda, özellikle müzik ve eğlence kanallarında, reklamlarda ve kitle iletişim araçlarında kullanılmaktadır. Bu dilde öğrencilerin önemli bir kısmı, Hint aydınları, iş insanları ve ekonomi, ticaret, bilim, eğitim gibi çeşitli alanlarda çalışan profesyoneller iletişim kurmaktadır.

Hindistan'da ayrıca daha çok konuşma dili karakteri taşıyan, tamamen özgün bir ifade biçimi de mevcuttur. Yerel halk bu dil aracılığıyla İngilizce konuşan kişilerle iletişim kurmakta, aynı zamanda bu dil ülkeye gelen turistlerle etkileşimde bir araç olarak kullanılmaktadır. Bu dil biçimi "Baboo English" olarak adlandırılmaktadır [5, s.500]. Baboo English, konuşma İngilizcesi ile Hintçenin ilginç bir karışımıdır. Fonetik özellikler (telaffuz), çok sayıda argo unsurun kullanımı ve dilbilgisinin neredeyse yok denecek kadar sınırlı olmasıyla karakterizedir. Örneğin "HasshedonewhatItold?" ifadesi gösterilebilir. Bunun Hindistan varyantındaki yaklaşık karşılığı "Womanshefinishthingmespeak?" şeklindedir.

Öte yandan Hindistan dilleri de İngilizceyi etkilemiştir. Nitekim Hindistan kökenli sözcükler İngilizceye daha Elizabeth I döneminden itibaren girmeye başlamıştır: *Brahmin, calico, curry, rajah* gibi. XVII. yüzyılın sonlarına doğru bunlara *coolie* (hamal), *bungalow, cheroot, chintz*; XVIII. yüzyılın sonlarına doğru ise *banana, jungle, jute, toddy, veranda, nabob, maharadja, cashmere, pyjamas* gibi sözcükler eklenmiştir. Bu tür alıntılar günümüzde de kesintisiz biçimde devam etmektedir [8]. Araştırmacılar, Hindistan İngilizcesinin şu özgün özelliklerini ayırt etmektedir: arkaik sözcüklerin kullanımı (örneğin: *He went to the temple to have a darshan of the deity*. — "İlahı görmek/ziyaret etmek (darshan yapmak) için tapınağa gitti."). Burada *darshan*, Hint dinî-kültürel geleneğinde kutsal bir varlığı görme eylemini ifade eder; *deity* ise "ilah, tanrı" anlamına gelir.

Ayrıca ünlü Hint-İngiliz hibritlerinin kullanımı (*godownspace* – depo, *newspaperwallah* – gazete satıcısı, *box-wallah* – iş insanı) ve deyimselel ifadelerin kelimesi kelimesine çevirisi dikkat çekmektedir. Bu durum, Orta Çağ'da Fransızcadan İngilizceye yapılan çeviri geleneklerini hatırlatmaktadır. Örneğin: *a crocodile in a loin-cloth, as good as kitchen ashes*. Bunun yanı sıra eğitim programlarının etkisi ve diğer faktörler sonucunda yerel ağızların karışması da gözlenmektedir; örneğin yerel konuşurları *death* yerine *demise* sözcüğünü tercih etmektedir [15, s.138].

Bununla birlikte Hindistan İngilizcesini konuşanlar, ana dillerinin etkisiyle *nation building* (devlet inşası), *change of heart* (görüş değişikliği) gibi ifadeler üretme eğilimindedir. Ayrıca sık kullanılan İngilizce ifadeleri kısaltma eğilimi de görülmektedir: *an address of welcome* → *welcome address*; *a bunch of keys* → *a key bunch* [6].

Hindistan'ın yerel dillerinin heterojenliği özellikle vurgulanmalıdır. Ülkede en yaygın dil olan Hintçe [10], hükümetin resmî dilidir. Hindistan Anayasası'nda nüfusun önemli bir kısmı tarafından konuşulan veya klasik statüye sahip 21 resmî dil belirlenmiştir. Bunlar arasında Bengalce, Telugu, Marathi, Tamil, Urdu, Racastani, Gujarati, Kannada, Malayalam vb. yer almaktadır. Ayrıca Hindistan'da 1652 lehçe bulunmaktadır.

Günümüz Hindistan'ında Hintçe ile İngilizce arasında leksik ve kısmen dilbilgisel karşılıklı etkileşime yönelik bir eğilim gözlemlenmektedir. Bu süreçle bağlantılı olarak bazı dilbilimsel terimler ortaya çıkmıştır: *Hinglish* (günlük konuşmada Hintçe ile İngilizcenin karışık kullanımı) ve *Indlish* (konuşma ve yazında Hindistan İngilizcesinin kullanımı). *Hinglish*, halk kültürlerinin etkileşimi bağlamında İngilizceden yeni bir aşamada gerçekleşen alıntıların göstergesi olarak değerlendirilmektedir; esasen bu, Hindistan'ın iki resmî dili olan Hintçe ile İngilizcenin birleşimidir. Hindistan'ın dilsel zenginliği, benimsenen İngilizce üzerinde etkisiz kalmamıştır. Özellikle bu dilin fonetiği, morfolojisi, söz varlığı ve sözdizimi üzerinde değişiklikler meydana gelmiştir. Hindistan İngilizcesinin klasik İngilizceden fonetik açıdan başlıca farkları şunlardır: bazı alveolar seslerin retrofleks seslerle yer değiştirmesi; II. ve III. fiil biçimlerinde [k], [d] seslerinden sonra *-ed* ekinin düşmesi; dişlerarası seslerin alveolar seslerle değiştirilmesi; *an* artiklinin kullanılmaması; [v] ve [w] seslerinin eşitlenmesi; ünlü sisteminin indirgenmesi; [p], [t], [k] seslerinin aspirasyonsuz telaffuzu; [r] sesinin titreşimli veya retrofleks biçime dönüşmesi. Bu tür değişiklikler, büyük ölçüde Hindistan'daki dillerin fonetik normları ile İngilizcenin fonetik normları arasındaki farklılıklardan kaynaklanmaktadır. Genel olarak İngilizcenin asimilasyonu

gözlemlenmektedir; bu süreç bazı seslerin yumuşaması ve indirgenmesi, bazılarında ise indirgenmenin ortadan kalkmasıyla karakterizedir.

Morfoloji düzeyinde de dikkat çekici eğilimler vardır: öznenin cinsiyetini belirtmek için yeni yapılar (*cousin brother, cousin sister*), sayılamayan isimlerin çoğul kullanımı (*furnitures*), sözcüklerin kısaltılması (*enthusiasm → enthu*), Hintçeden alınan çoğul biçimli sözcüklerde -s ekinin korunması (*rotis*), “birinin lehine hareket etme” anlamında -fy ekinin kullanımı (*muskafy*) vb. Hindistan İngilizcesinin oluşumunda leksik boyut özellikle dikkat çekicidir. Son yıllarda genç kuşağın düşüncelerini kısa ve sade biçimde ifade etmek amacıyla kullandığı kısaltmaların sayısı artmaktadır (*ILY – I Love You, ABCD – American Born Confused Deshi, FOB – Fresh Off the Board* vb.). Bu kısaltmalar, İngilizce için alışılmadık bir telaffuz özelliği taşır: yazıldıkları gibi okunurlar. Oysa geleneksel İngilizcede kısaltmaların bir bütün olarak telaffuzu daha yaygındır. Hindistan İngilizcesinin sözdizimi henüz yeterince incelenmemiştir; ancak Hintçe ve diğer büyük Hindistan dillerinin sözdiziminin, geleneksel İngilizce sözdizimi normlarına önemli ölçüde müdahale ettiği söylenebilir. Hindistan İngilizcesinde ifadeye canlılık katmak için tekrar (*Come, come!*), söz diziminin değiştirilmesi (*What you would like to eat?*), cümleye ek unsurların katılması (*What is your good name?*), fiillerin Hintçedeki işlevlere uygun kullanımı (*Will you take tea?*) gibi özellikler yaygındır [13].

Aynı zamanda Hintçenin ve genel olarak Hint dillerinin uluslararası İngilizce üzerindeki etkisi göz ardı edilemeyecek ölçüde güçlü ve giderek artan bir dilsel gerçeklik olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda David Crystal, yaklaşık 350 milyon Hintlinin “Hinglish” olarak adlandırılan melez bir dil biçimini aktif olarak kullandığını ve bunun özellikle genç kuşaklar arasında ikinci bir iletişim dili hâline geldiğini ileri sürmektedir. Hinglish, İngilizce ile Hint dillerinin (özellikle Hintçe ve Urduca) yapısal ve sözlüksel birleşiminden oluşan dinamik bir kod karışımıdır. Bu durum, yalnızca dilsel bir etkileşim değil, aynı zamanda kültürel kimliğin ve küreselleşmenin dil üzerindeki etkisinin açık bir göstergesidir.

Bunun yanı sıra Bollywood filmlerinin dünya çapında artan popülerliği, Hint kültür ürünlerinin küresel dolaşımını hızlandırmış ve Hint kökenli ifadelerin İngilizceye daha fazla nüfuz etmesine zemin hazırlamıştır. Bollywood sineması aracılığıyla yayılan sözlü kalıplar, deyimler ve kültürel referanslar, sadece Hindistan içinde değil, diaspora toplulukları ve uluslararası izleyici kitleleri tarafından da benimsenmektedir. Bu süreç, Hinglish’in gelecekte sadece Hindistan sınırları içinde değil, küresel ölçekte de yaygınlaşabilecek bir iletişim biçimi hâline gelebileceğini göstermektedir.

David Crystal’a göre Hinglish içinde yer alan bazı ifadeler, küresel düzeyde yayılmaya adaydır; çünkü Hindistan’ın bilgi teknolojileri alanında önemli bir iş gücü merkezine dönüşmesi, internet kullanımının yaygınlaşması ve dijital iletişim araçlarının artması bu süreci hızlandırmaktadır. Özellikle e-posta yazışmaları, sosyal medya ve çevrim içi platformlar üzerinden yapılan iletişim, bu melez dilin daha geniş kitlelere ulaşmasına katkı sağlamaktadır. Böylece İngilizce, tek merkezli bir dil olmaktan çıkarak çok merkezli (pluricentric) bir yapıya dönüşmektedir.

Nitekim 2005 yılında Collins İngilizce sözlüğünün yeni baskısına Hindistan kökenli 26 yeni kelimenin (neolojizm) eklenmesi, bu dilsel etkileşimin somut bir göstergesidir. Sözlüğün baş editörü Jeremy Butterfield, farklı kültürlerle ait sözcüklerin İngilizceye dahil olma eğiliminin giderek arttığını ve bu sürecin doğal bir dil evrimi olarak değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Ona göre, bir kelime yeterince geniş bir kullanım alanına ulaştığında sözlüklerde yer alması kaçınılmazdır ve bu kelimeler zamanla İngilizcenin ayrılmaz bir parçası hâline gelir. Nitekim “bungalow”, “shampoo”, “pajamas” ve “jungle” gibi Asya kökenli pek çok sözcük uzun zamandır uluslararası İngilizcenin temel söz varlığına dahil edilmiştir.

Tarihsel açıdan bakıldığında Hindistan İngilizcesi, İngiliz sömürge döneminin etkisiyle ortaya çıkmış olsa da, zaman içinde Hint alt kıtasının çok dilli ve çok kültürlü yapısı içerisinde

özgün bir varyant hâline gelmiştir. Bu süreçte İngilizce, yerel dillerle yoğun temas içine girerek hem söz varlığı hem de anlam yapısı bakımından dönüşüme uğramıştır. Bu çalışma kapsamında Hindistan İngilizcesinin leksik sistemi özellikle Hint dillerinden yapılan alıntılar ve etnokültürel sözcükler açısından incelenmiş, elde edilen bulgular bu dil varyantının yalnızca bir iletişim aracı olmadığını, aynı zamanda güçlü bir kültürel aktarım ve kimlik taşıyıcısı olduğunu göstermiştir.

Hint dillerinden İngilizceye geçen kelimeler, genellikle yerel yaşamın, inanç sistemlerinin, toplumsal ilişkilerin ve geleneksel kültürün yansımalarını taşımaktadır. “Guru”, “curry”, “pundit”, “yoga”, “bungalow”, “pajamas” gibi örnekler, hem günlük kullanımda yaygınlaşmış hem de uluslararası İngilizce söz varlığına entegre olmuştur. Bu durum, dilin kültürel etkileşim yoluyla sürekli gelişen ve dönüşen bir yapı olduğunu ortaya koymaktadır. Araştırma sonucunda, Hindistan İngilizcesinin Hint dillerinden yalnızca kelime ödünçlemediği, aynı zamanda bu kelimelere yeni anlam katmanları ve kültürel çağrışımlar yüklediği de görülmüştür. Bu özellik, Hindistan İngilizcesini diğer İngilizce varyantlarından ayıran en önemli unsurlardan biridir. Ayrıca bu dil, çokdilliliğin doğal bir sonucu olarak ortaya çıkan kod karışımı ve anlam genişlemesi gibi dilbilimsel süreçleri de barındırmaktadır.

Hem İngilizce hem de Hintçe, Hindistan’ın tüm bölgelerinde kullanılan ve en yaygın diller arasında yer alan dillerdir. Bu dillerin sürekli etkileşimi, ülkenin tarihsel gelişimi ve iç reformlarının bir sonucudur. Buradan hareketle, Hindistan’daki güncel dil durumunun öncelikle ülkenin çok yüzyıllık tarihiyle bağlantılı olduğu sonucuna varılabilir; Hindistan uzun süre Britanya yönetimi altında kalmış ve bu durum ülkenin gelişimi üzerinde belirleyici bir etki bırakmıştır.

Sonuç.

Sonuç olarak, Hindistan İngilizcesi Hint dillerinin zengin etnokültürel mirasını yansıtan, dinamik ve çok yönlü bir dil sistemidir. Bu varyantın incelenmesi, hem dilbilimsel teorilere katkı sağlamakta hem de kültürlerarası etkileşimin dil üzerindeki etkilerini daha iyi anlamamıza imkân vermektedir. Gelecekte yapılacak çalışmaların, bu alandaki söz varlığını daha ayrıntılı biçimde sınıflandırması ve farklı sosyolinguistik boyutları da ele alması önem taşımaktadır.

İngilizce, Hintçe ve Hindistan’daki diğer diller arasındaki etkileşimin niteliği, dilbilim ve uluslararası iletişim açısından olumlu bir eğilime işaret etmektedir: farklı, çoğu zaman birbirinden uzak ve hatta kimi yönlerden zıt kültürlerin karşılıklı etkileşimi söz konusudur. Bu durum, farklı etnik gruplar arasında iletişimi ve karşılıklı anlayışı kolaylaştırmaktadır. Böylece insanlar birbirlerinin düşünce ve davranışlarını daha iyi anlamakta, sorunlarını tartışmaya ve barış adına ortak çabalarla çözmeye daha istekli hâle gelmektedir.

KAYNAKÇA

1. Baldridge, J. (2002). *Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow: Hindistan İngilizcesinin dilsel ve sosyal özellikleri*. Language in India, 2(4), Haziran–Temmuz. Erişim: <http://www.languageinindia.com/index.html>
2. Halliday, M. A. K. (1975). *Learning How to Mean: Dil gelişiminde araştırmalar*. New York: Elsevier.
3. Hohenthal, A. (2003). *Hindistan’da İngilizce: sadakat ve tutum*. Language in India: Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow, 3. Erişim: <http://www.languageinindia.com/may2003/annika.html>
4. Kachru, Y., & Smith, L. E. (2009). *Dünya İngilizcilerinin karmik döngüsü: bazı geleceğe yönelik yapılar*. World Englishes, 28(1), 1–14.
5. Kachru, B. (1994). *Güney Asya’da İngilizce*. In The Cambridge History of the English Language (Vol. 5, pp. 497–626). Cambridge: Cambridge University Press.
6. Kumari, P. (t.y.). *Hintçe–İngilizce iki dillilik: gelişim özellikleri ve eğilimleri*. Erişim: <http://pedsovet.su/publ/28-1-0-3968>

7. Kurchenkova, E. (2012). *Hindistan'da İngilizce: tarih ve güncel sorunlar*. The World of Science, Culture and Education, 388–391.
8. Nagaeva, A. V. (t.y.). *Hindistan İngilizce varyantı*. Erişim: <http://uchionline.ru/pom/ivay/index.html>
9. Rana, P. (2018, 31 Ekim). *Singapur, İngilizce becerilerinde Malezya, Filipinler ve Hindistan'dan sonra Asya'da lider*. Connected to India. Erişim: <https://www.connectedtoindia.com/singapore-tops-asia-in-english-skills-after-malaysia-philippines-india-4726.html>
10. India Government, Ministry of Minority Affairs. (2016). *Dilsel Azınlıklar Komiserliği Raporu (50. rapor, Temmuz 2012–Haziran 2013)*, s. 4.
11. Thirumalai, M. S. (Ed.). (2003). *Language in India: Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow*, 3. Erişim: <http://www.languageinindia.com/junjul2002/baldrigeindianenglish.html>
12. Dymshits, Z. M. (1980). *Hint dili ders kitabı* (Cilt 1, 2. bs.). Moskova: Nauka.
13. Kurchenkova, E. A. (2012). *Britanya Milletler Topluluğu ülkelerinde sömürge sonrası dönemde dil durumunun özellikleri*. Filologicheskie Nauki. Teori ve Uygulama Sorunları, (5), 95–98.
14. Proshina, Z. G. (2008). *Çeviri teorisi*. Vladivostok: Uzak Doğu Üniversitesi Yayınları.
15. Trushkina, K. A. (2014). *Hindistan'da İngilizce iletişimin özellikleri*. Perspektivy Nauki i Obrazovaniya, (2), 137–139.